

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У КОНТЕКСТІ РИЗИКОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

БОЛЬШАКОВА Є.А., АСПИРАНТКА,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ*

Нині інша не менш актуальна проблема трансформації всієї системи управління в Україні викликана науково-технічним прогресом, масштабними змінами промислового сектору та, звичайно, необхідністю виходу з фінансової кризи, що супроводжується економічною нестабільністю. У зв'язку з цим виникає потреба проведення адекватного аналізу та оцінки стійкості промислових підприємств. У перспективі це дозволить визначити вплив внутрішніх чинників розвитку підприємства на його статус у зовнішньому середовищі (мова йде про конкурентоздатність) та прийняти оптимальних рішення щодо оперативної переорієнтації управлінського механізму.

Подальший поступальний розвиток м'ясопереробної промисловості в Україні неможливий без реалізації наявного потенціалу й переходу до принципів стійкого розвитку задля зниження адміністративних та економічних ризиків. Для досягнення високих економічних показників необхідно ефективно організувати виробничий процес, кінцевим етапом якого стане виробництво конкурентоспроможної продукції та запровадження інноваційних енергоефективних технологій.

Особливої актуальності наразі набуває проблема досягнення вітчизняними м'ясопереробними підприємствами рівня стійкого розвитку. У кризові моменти підприємство, як відомо, починає функціонувати у режимі часо-просторової нестабільності, що обумовлює необхідність достеменного вивчення його поточного стану з обґрунтуванням фінансово-економічного потенціалу та подальшою розробкою низки програмових заходів, що здатні забезпечити необхідну траєкторію стійкого розвитку. Що стосується сучасної ринкової кон'юнктури, вона відзначається зміщенням вектора конкурентної протидії з цінової сфери до області забезпечення якісних управлінських рішень, прийняття яких поширюється на всю

---

* Науковий керівник – Маркіна І.А., д.е.н, професор.

виробничу систему. Такого роду забезпечення в змозі гарантувати лише єдина система управління підприємством. В умовах ризикового внутрішнього та зовнішнього середовища вона може сформувати стійкість, дотримуючись балансу інтересів споживача, підприємства, конкурентів, персоналу, суспільних організацій і держави. Однак варто відзначити, що найдієвішим засобом забезпечення стійкого та поступального розвитку є кадровий потенціал на усіх ланках і накопичений ним багаж знань, умінь і навичок.

Останнім часом все частіше доводиться констатувати, що вітчизняні м'ясопереробні підприємства виявилися неспроможними вчасно реагувати на мінливі умови конкурентного середовища. Таку тенденцію можна пояснити, в першу чергу, недостатньою дієвістю ринкового інструментарію адаптивного управління ризиковою стійкістю. Припускаємо, що відсутність у менеджменті науково обґрунтованих підходів та поширення вузьконаправлених рішень, стратегічний потенціал яких викликає сумніви, поступово призвело до нерозуміння цілей реального сектору економіки та неузгодженості дій його суб'єктів. У наслідок цього в м'ясній промисловості почали з'являтися «гібридні» форми господарювання та управління, що складаються з багатьох суперечливих компонентів і недостатньо ефективно функціонуючих виробничо-технологічних зв'язків. У результаті цього на вітчизняних промпідприємствах були сформовані такі несприятливі умови, вплив яких призвів до відсутності стратегічних механізмів прийняття управлінських рішень і адекватних форм і методів господарювання.

Моніторинг поточної ситуації галузі демонструє, що теперішній механізм управлінських рішень спрямовано на мінімізацію галузевих і міжгалузевих ризиків, щоб м'ясна промисловість набула стійкості, тим самим посприявши зміцненню продовольчої безпеки держави – онови її нацбезпеки. Лише таким чином можна спрогнозувати можливі ризики, здобути відносну продовольчу автономність та визначити ключові технологічні й економічні чинники, необхідні для подальшого динамічного розвитку. Не менш важливим компонентом стійкого розвитку аналізованої галузі є показник її конкурентоздатності, реалізація якого неможлива без ефективної підтримки з боку держави (масо на увазі цільові державні програми як загальнонаціонального, так і регіонального рівня).

За нашими спостереженнями, основною причиною недоліків функціонування систем управління на багатьох вітчизняних м'ясопереробних підприємствах є неправильне розмежування

функціональних обов'язків між підрозділами, в результаті чого багато функцій дублюються, не виконуються, а відповідальність за прийняття та виконання певних рішень, що стосуються політики виробництва й збуту, чітко не окреслюється.

Пропонуємо профільним промідприємствам детально переглянути структуру управління та реформувати її з урахуванням розподілу управлінських задач і об'єму відповідальності на конкретно взятому ієрархічному рівні управлінської моделі. Переконані, що у разі виконання цих умов цілком можливо сподіватися на безперервне та стійке функціонування виробничої системи, що стимулюватиме динамічний розвиток шляхом прийняття ефективних програм і стратегій. Потенціал, здатний забезпечувати пропоновану поведінкову стратегію підприємства, і є механізмом реалізації засад стійкого розвитку. Його наявність, безсумнівно, є першочерговою ознакою сучасного промідприємства.

Отже, вирішення означених у пропонованому дослідженні проблем забезпечить підвищення рівня продовольчої безпеки країни, покращить соціально-економічну ситуацію в державі, сприятиме інноваційним змінам у виробничій і переробній сферах галузі. Для реалізації означених цілей Україна має усі умови, а отже здатна не лише забезпечити за рахунок власного виробництва потреби населення в м'ясних продуктах, але й стати основним експортером цієї продукції у світі.

Презентоване дослідження має безумовну теоретичну та практичну цінність. Поняття управління стійким розвитком розглянуто ґрунтовно, що дозволило поступово перейти від формального розгляду методів аналізу стійкого розвитку у сучасних умовах господарювання до розробки повноцінної методології оцінки стійкого розвитку з використанням інтегральних показників і галузевої специфіки. Окреслені напрямки у перспективі можуть бути розглянуті більш детально з позиції методологічного інструментарію оцінки та діагностики стійкого розвитку підприємств.

Література.

1. Бурмака М.М. Управління розвитком підприємства на прикладі підприємств будівельної галузі): [монографія] / М.М. Бурмака, Т.М. Бурмака. – Харків : ХНАДУ, 2011. – 204 с.

2. Васюк Н.В. Формування механізму стійкого розвитку машинобудівних підприємств / Н.В. Васюк // Інноваційна економіка. – 2012. – № 10. – С. 125-128.

3. Передерієнко Н.І. Сутнісно-змістова характеристика процесів управління розвитком підприємств / Н.І. Передерієнко, Я.В. Котляревський // Наукові записки Української академії друкарства. – 2012. – № 2. – С. 103-111.

4. Расвнева О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: [монографія] / О.В. Расвнева. – Харків : Вид-во «ІНЖЕК», 2006. – 496 с.

5. Шандова Н.В. Розробка механізму управління стійким розвитком підприємств машинобудування / Н.В. Шандова // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2. – С. 101-105.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ КАТЕГОРІЇ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

***ВАРАКСІНА О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ***

Основна умова розвитку та інтеграції української економіки у глобальний економічний простір є висока конкурентоспроможність вітчизняних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Конкурентоспроможність є однією з основних категорій, що широко використовується в теорії та практиці економічних наук, багатоаспектним поняттям, що в перекладі з латинської мови означає суперництво, боротьба за досягнення найкращих результатів [3, с. 28].

Аналіз наукових трудів вітчизняних та зарубіжних вчених вказав, що одного, загальноприйнятого трактування економічної категорії «конкурентоспроможність підприємства» не існує. Міркування науковців, що вивчають конкурентоспроможність, характеризуються багатоманітністю та різноплановістю тлумачення дефініції.

Узагальнюючи результати проведених досліджень, під конкурентоспроможністю підприємства ми будемо розуміти здатність підприємства як в даний момент так і перспективі мати пріоритетні переваги за рівнем задоволення результатом своєї діяльності споживача, за ефективністю господарської діяльності на внутрішньому і зовнішньому ринку порівняно з іншими суб'єктами господарської діяльності. Запропоноване визначення, на відміну від існуючих, характеризується комплексністю та враховує просторові, часові властивості. Систематизування визначень категорії «конкурентоспроможність підприємства» констатує той факт, що дана дефініція є складною та багатогранною категорією та потребує